

3. Баркович, О.А. Алгебра: задания для практических занятий и самостоятельной работы: учеб.-метод. пособие: в 2 ч. / О.А. Баркович. – Минск, БГПУ, 2006. – Ч. 2: Линейная алгебра. – 112 с.
4. Боно, Э. Учите своего ребенка мыслить / Э. Боно; пер. с англ. Минск, Попурри, 2008. – 432 с.
5. Попов, Ю.П. Математика в образах / Ю.П. Попов, Ю.В. Пухначев. – М.: Знание, 1989. – 208 с.

УДК 355.58

БЯСПЕКА ЖЫЦЦЯДЗЕЙНАСЦІ ЧАЛАВЕКА: НАРМАТЫЎНАЕ ЗАБЯСПЯЧЭННЕ І АСАБЛІВАСЦІ ВЫКЛАДАННЯ

Босак В.М.¹, Сачыўка Т.У.², Кавалевіч З.С.³

¹-Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт

г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

²-Беларуская дзяржаўная сельскагаспадарчая акадэмія

г. Горкі, Рэспубліка Беларусь

³-Міжнародны ўніверсітэт “МПСА”

г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

У сувязі з аптымізацыяй выкладання асобных дысцыплін у планах падрыхтоўкі спецыялістаў у вышэйшых навучальных установах Беларусі з’явілася новая дысцыпліна “Бяспека жыццядзейнасці чалавека”.

Інтэграваная дысцыпліна “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” складаецца з шэрагу дысцыплін (“Засцярога насельніцтва і аб’ектаў ад надзвычайных сітуацый”, “Радыяцыйная бяспека”, “Асновы экалогіі”, “Асновы энергазберажэння”, “Ахова працы”), якія раней выкладаліся самастойна.

Мэта вывучэння дысцыпліны – фарміраванне культуры бяспекі жыццядзейнасці будучых спецыялістаў, якая заснавана на сістэме сацыяльных норм, каштоўнасцей і перадумоў, якія забяспечваюць захаванне іх жыцця, здароўя і працаздольнасці ва ўмовах сталага ўзаемадзеяння з навакольным асяроддзем.

Задачы вывучэння дысцыпліны: засваенне студэнтамі сістэмы ведаў, відаў дзейнасці і правіл паводзін, якія накіраваны на фарміраванне здольнасці папярэджаць уздзеянне шкодных і небяспечных фактараў ці мінімізаваць яго наступствы для захавання жыцця і здароўя і забяспячэння спрыяльных умоў жыццядзейнасці; фарміраванне адказных адносін да здароўя і жыцця, набывццё звычак у аказанні першай дапамогі ў надзвычайных сітуацыях, пры няшчасных выпадках на вытворчасці і ў штодзённым жыцці да прыбыцця хуткай медыцынскай дапамогі; авалодванне сукупнасцю ведаў пра рацыяльнае прыродакарыстанне і ахову навакольнага асяроддзя, шляхах дасягнення ўстойлівай экалага-эканамічнай раўнавагі і мерах прадукцыі экалагічнай небяспекі; развіццё здольнасцяў ажыццяўляць кантроль над рацыяльным выкарыстаннем цеплавой і электрычнай энергіі, прадукцыі іх стратаў, садзейнічанне ўкараненню энергазберагальных тэхналогій.

Неабходнасць забяспячэння бяспекі жыццядзейнасці чалавека ў вытворчым, прыродным і жыллёвым асяродку, бяспекі і экалагічнасці

тэхнічных сістэм, арганізацыя засцярогі насельніцтва і тэрыторый у надзвычайных сітуацыях, кіраванне і прававое рэгуляванне імі з'яўляецца прыярытэтнай задачай для асобы, грамадства і дзяржавы.

Узровень вырашэння праблем забяспячэння бяспекі жыццядзейнасці чалавека можа служыць істотным і інтэгральным паказчыкам ацэнкі ступені эканамічнага, прававога і палітычнага развіцця грамадства, а таксама яго маральнага стану.

Вывучэнне дысцыпліны “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” прадугледжвае лекцыі, практычныя і лабараторныя заняткі, а таксама самастойную работу студэнтаў і грунтуецца на ведах і навыках, якія атрыманы студэнтамі пры вывучэнні сацыяльна-гуманітарных, прыродазнаўчых і агульнапрафесійных дысцыплін.

Самастойная работа студэнтаў арганізуецца ў адпаведнасці з дзеючымі ва ўстановах адукацыі нарматыўнымі патрабаваннямі і ўключае падрыхтоўку заданняў да практычных і лабараторных заняткаў, працу з літаратурай, напісанне рэфератаў, правядзенне даследаванняў і іншыя віды.

З мэтай нарматыўнага забяспячэння выкладання дысцыпліны “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” распрацаваны тыпавая, базавая і рабочыя вучэбныя праграмы, выйшаў з друку вучэбны дапаможнік “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” (З.С. Кавалевіч, В.М. Босак), які мае грыф Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь у якасці вучэбнага дапаможніка для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях профіляў “Педагогіка”, “Мастацтва і дызайн”, “Гуманітарныя навукі”, “Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне. Эканоміка і арганізацыя вытворчасці”, “Сацыяльная абарона”, рыхтуецца да друку лабараторны практыкум, распрацаваны адпаведныя вучэбна-метадычныя комплексы [1–3].

ЛІТАРАТУРА

1. Безопасность жизнедеятельности человека: типовая учебная программа / В.Е. Гурский [и др.]. – Минск: БГУ, 2013. – 31 с.
2. Босак, В.Н. Безопасность жизнедеятельности человека: базовая учебная программа / В.Н. Босак. – Минск: БГТУ, 2013. – 24 с.
3. Ковалевич, З.С. Безопасность жизнедеятельности человека / З.С. Ковалевич, В.Н. Босак. – Минск: МИТСО, 2015. – 292 с.

УДК 378.14

О НЕКОТОРЫХ АСПЕКТАХ ИЗУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКИ В ВУЗЕ. НАУЧИТЬ УЧИТЬСЯ

Будько О.Н.

УО «Гродненский государственный университет имени Я.Купаль»
г. Гродно, Республика Беларусь

На основе опыта преподавания высшей математики (раздел «Математическое программирование») для студентов экономических специальностей рассматриваются проблемы адаптации студентов младших курсов к специфике обучения в вузе.